

ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਯੋਗ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ
ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8110-2011

ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਜਿੰਦਲ

... ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਰਜਨੀ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ

... ਜਵਾਬਦੇਹ

ਨਿਰਣਾ

ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੱਜ

1. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਮਹਿਕਮਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਮਿਤੀ 08.11.2007 ਦਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਲੈਕਚਰਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਲੈਕਚਰਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਡਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਮਿਤੀ 16.05.2007 ਰਾਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫਰਦ ਰਾਹੀਂ ਸੀਨੀਅਰ ਲੈਕਚਰਾਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 9 ਸਤੰਬਰ 2007 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਲੈਕਚਰਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ 17.09.2007 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ (impugned Order) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੈਕਚਰਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਲੈਕਚਰਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਲੈਕਚਰਾਰ ਦੀ ਅਸਾਮੀ 31.05.2006 ਨੂੰ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋ ਗਈ। ਵਿਭਾਗੀ ਤਰੱਕੀ ਕਮੇਟੀ (ਡੀ. ਪੀ. ਸੀ.) ਦੀ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ 15 ਮਾਰਚ, 2007 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ 17.03.2007 ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਸੀਨੀਅਰ ਲੈਕਚਰਾਰ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨੋਟਿਸ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 08.11.2007 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੈਕਚਰਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਬੈਚਮਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 15.03.2007 ਨੂੰ ਡੀਪੀਸੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਬੈਚਮਾਰਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਣਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਏ.ਸੀ.ਆਰ. ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਸਾਮੀ ਭਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ।

4. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਦਨੀਅਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤਤਕਾਲੀ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਖਲ 'ਤੇ ਡੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਟੈਂਡ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਦਨੀਅਤ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਤਤਕਾਲੀ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਬੇਨਤੀ ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਡੀਪੀਸੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਏਸੀਆਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ 31.05.2006 ਨੂੰ ਇਹ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਲ 2005 ਅਤੇ 06 ਲਈ ਏਸੀਆਰ ਵੀ ਡੀਪੀਸੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

5. ਅਸੀਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਡੀਪੀਸੀ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੀ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਅਸਾਮੀ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਏ.ਸੀ.ਆਰ ਤੇ ਜਾਂ ਇਹ ਡੀਪੀਸੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਸਾਲ 2007 ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਹ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਹਿਕਮਾ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਈ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੈਟਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਬਣਦਾ ਹੈ।

6. ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

.....ਜੱਜ

[ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ]

.....ਜੱਜ

[ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ]

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ

14.03.2023

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Ms. Sangeeta, Translator